

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De obligationibus occurrentibus in Sacramenti administratione. §. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

autem sacramenti administratione graueriter indigere, tum, cum præcepto diuino, vel ecclesiastico ab illius receptionem virgentur: tum cum sibi reputant maximè conuenientem ad vincendam grauem aliquam tentationem: tum, cum diu illius receptione caruerint, quia vix gratiam conseruat, qui longo tempore à Pœnitentiæ sacramento arceatur: tum, cum sacramentum Pœnitentiæ medium est ad singularem aliquem spirituales profectum, vel quia pœnitens aliqua mortali culpa grauatius est, quam expedit non solum contritione, sed abolutione purgari; vel quia est lubilei tempus, quod omnia confessione non lucratur. Atque ita docent, aliis relatis Vasq. *quæst. 93. art. 3. dub. 6. Suar. disp. 32. sect. 1. num. 4. Henricus lib. 6. cap. 17. n. 3. Coninch. disp. 8. dub. 17. q. 1. Layman. libr. 5. summi tract. 6. cap. 13. q. 1.*

4. Moneant tamen Suar. Vasq. Layman. & alij, raro esse obligatum parochum per se in supradictis casibus sacramentum ministrare, sed satis facere suæ obligationi, si per alios ministrat: quia Sacramentum æqualis virtutis est à quocumque sacerdote ministratur: subditis autem non solent ægrè ferre, quod eorum confessiones nolit parochus excipere, si alios sacerdotes vices eius habentes paratos habeant. Quapropter in oppidis & ciuitatibus, vbi Religiosi mendicantes commorantur, vix parochi extra castrum extremum, delinquere mortaliter possunt, si subditos, religiosis mendicantibus confitendos remittant.

5. Secundò dubitabis, qualiter obligatus sis tempore pestis seu naufragij sacramentum pœnitentiæ ministrare. Huic dubitationi ex parte satisfeci *tract. 6. de charitat. disp. 1. punct. 9.* ibi enim pluribus firmavi, si parochus sis, fugere non posses, sed obligatum esse, etiam cum periculo vitæ, subditis peste infectis sacramenta pœnitentiæ, & Eucharistiæ ministrare, cum alij non suppetant, qui ministrant. Expedit tamen, vt quoad fieri possit, procuret periculum contagionis vitare, rogando infirmum, vt permittat è lecto, vel cubiculo portari ad fenestram, te foris stante, vel ad alium locum latum, vbi minus adfit contagionis periculum, ipseque infirmus huic petitioni acquiescere debet, si absque graui incommodo facere potest, vt ex Ioan. Maiore in *4. dist. 13. qu. 1.* Ioan. Chapeauil. *tract. de modo ministrandi sacramenta tempore pestis. cap. 1. quæst. 9. & capit. 3. quæst. 2. 9.* notauit Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 3.* Idem est dicendum, si è loco commodè moueri non possis, valet tamen peccata alta voce fateri, quin alij audiant, & tu propinque accedas: lex enim charitatis infirmum obligat ne te periculo vitæ exponat, cum sibi necessarium non est.

6. Quod si infirmus confiteri non possit, quin alij audiant, vel tu proximè accedas cum periculo contagionis, rogare in primis illum potes, vt alta voce ea peccata confiteatur, quæ nullam irrogant infamiam, tacitis aliis, quæ irrogare possunt: nam ob tui periculum integritas confessionis omitti potest. Si enim pœnitens ob sui periculum non tenetur integrè confiteri, neque tu teneberis integram confessionem excipere ob tui periculum. Et licet pœnitens ob præceptum Confessionis obligatus non sit, aliis audientibus confiteri: at si id absque sui graui detrimento facere possit, videtur obligatus, ob vitandum tuæ vitæ periculum. Verùm si huic petitioni iustæ, vel nolit acquiescere, vel ægrè acquiescat: credo, te obligatum esse proximè accedere, & secretam confessionem excipere: quia ex officio obligaris ministrare subditis extreme laborantibus sacramentum, secundum ritum, qui institutus est: quia ius habet petendi sacramenta ministrari sibi, secundum modum, & ritum à Christo, & Ecclesia prescriptum, si alius extraneus sibi molestus sit. Eo tamen casu non teneris, etsi possis, integram confessionem excipere: sed audito, vno, vel altero peccato abolutionem poteris impendere, vt dixi, ob periculum contagionis, quod in audienda integra confessione subire potes, & credis vitaturum dimidia confessione excepta.

7. Illud verò est certum, si alij eadem Sacramento sint decessuri, si vnus confessionem integrè excipias, te obligatum esse abstinere ab illa confessione integrè excipienda, & qua potueris breuitate omnibus succurrere, vt latius dixi, cum de integritate confessionis sum locutus. Quinimò probabile existimo, multis simul periclitantibus, & signa confessionis exhibentibus, confessionemque postulantibus, vnico verbo abolutionem impendere te posse dicendo: *Absoluo vos à peccatis vestris, &c.* si sigillatim concedi non potest, quia illa forma, esto physice vna sit, moraliter est multiplex, & in quolibet pœnitente suum sacramentum distinctum constituit. Notanter dixi, *probabile*, quia non desunt qui negent, illum modum ministrationsis illicitum esse, vt ipse alienum à ritu communi, & Ecclesiæ praxi. Sed audiendi non sunt: nam esto ille modus ministrationsis non sit vsitatus extra necessitatem, stante necessitate extrema nihil est, quod illius vsum impediatur, sicuti hæc omnia latius prosequitur Zambran. *de casibus reseruat. c. 4. dub. 6.* Chapeauil. *de modo ministrandi sacramenta tempore pestis. c. 1. qu. 9. & c. 3. qu. 26. & seqq.* Layman. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. n. 4. q. 3.*

8. Tertio dubitabis, an parochi tibi iniuste negante li-

centiam, alieno sacerdoti confitendi; iure ipso censeatur tibi concessa. Ratio dubitandi est: quia superior, cui sunt casus reseruati, negans subdito irrationabiliter licentiam confitendi Ordinario, censeatur iure ipso eam licentiam obtinere, & Ordinario confiteri posse, sicuti firmatum ex probabilis sententia reliquimus, *pum. 14. §. ult.* Ergo similiter censebitur concessa facultas alieno sacerdoti confitendi, quæ ab Ordinario iniuste denegatur, præcipue cum non pareat aditus ad Episcopum, vel alium superiorem. Atque ita tradunt Paludan. in *4. dist. 17. q. 3. art. 3. casu 1.* Richard. *eadem dist. art. 3. quæst. 7.* Maior *quæst. 2. col. 6.* Adrian. *de confess. quæst. 6. dub. 3.* Syluest. *verbo, confessio, 1. quæst. 6.* Nauarr. *cap. Placuit n. 144. de pœnit. dist. 6.* Henricus *lib. 6. cap. 13. num. 4.* Tolet. *lib. 3. cap. 13.* & colligitur ex cap. *Placuit, vt deinceps de pœnitent. dist. 6.* ibi: *Placuit, vt deinceps nulli Sacerdotum liceat quemlibet commissum alicui Sacerdoti ad pœnitentiam suscipere sine eius consensu, cui prius se commissus, nisi pro ignorantia illius, cui pœnitens prius confessus est.* Si igitur ob ignorantiam proprii sacerdotis liceat ad alienum accedere; a fortiori licebit, si ad malum prouocatus est, si reuelatur est sigillum, aliamve iniuriam effecturus.

9. Cæterum, etsi supradicta sententia probabilis sit, probabilior existimo negantem, concedi sacerdoti alieno iurisdictionem. Sic S. Thom. in *Supplement. quæst. 8. art. 4. ad 5.* Alen. in *4. q. 78. n. 1. art. 2.* Ioann. Medin. *cod. de confess. q. 30.* Sotus *dist. 18. quæst. 4. art. 2.* Limas *1. part. method. c. 6. §. 1.* Petri Nauarr. *lib. 2. de reseruat. cap. 4. num. 269.* Philarc. *1. part. lib. 2. c. 24.* Suar. *disp. 27. sect. 4. conclus. 2.* Laym. *lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 2. concl. 3.* Mouerit: quia ad Pœnitentiæ Sacramenti administrationem necessaria est iurisdicção: hæc autem extra mortis periculum alienus Sacerdos non habet, nisi à proprio illi fuerit concessa, vt expressè dicitur in cap. *Omnia vtriusque sexus de pœnitent. & remissionibus.* Cui non obstat text. in cap. *Placuit.* ibi enim prohibet Pontifex, ne vllus sacerdos, etiam illi alias legitimus esset, suscipiat ad pœnitentiam, id est, ad mutandam publicam pœnitentiam ei, qui alteri confessus est, nisi de eius consensu, vel nisi constituerit, pœnitentiam irrationabilem esse: ex quo nec leuiter colligitur, negata facultate à proprio sacerdote, alieno iurisdictionem ad confitendum concedi, vt bene aliis relatis expendit Suarez *disp. 27. sect. 2. ad n. 12. vsque in finem.*

10. Ad rationem dubitandi respondeo, directam esse rationem: nam reseruatum est arrogatio iurisdictionis inferioribus sacerdotibus competentis, quam ob bonum subditorum sibi superior facit: cessante autem hoc bono, mirum non est, quod reseruatio cesserit, & inferiores sacerdotes in potestate, sibi aliàs competente succedant. At alienus sacerdos, cum nunquam iurisdictionem habuerit in non subditum, neque ex sola negatione iniusta proprii sacerdotis illam obtinere, cum nullibi à iure cauum sit. Præterea ex variis textibus colligitur, vt *punct. 14. §. 2.* probauimus, virgente causa superiorem concedere subdito facultatem eligendi Confessorem, aliàs idoneum, pro casibus reseruatis, cum obligatione comparandi. At ex nullo textu colligi potest, concessam esse facultatem confitendi alieno ob negationem iniustam proprii Pastoris. Ergo, &c.

11. Quod si inquiras, quid in prædicto casu te facere oporteat; spectandum est finis, ob quem licentiam expostulas alieno confitendi: si enim expostulas, quia graui verecundia, & pudore afficeris peccata proprio Parocho manifestans, certè cum hæc occasio ex peccato commisso, & ex tui immoderato amore oriatur, & non ex malitia parochi nullatenus concedere potest alieno sacerdoti facultatem confitendi, quinimò si præceptum confessionis virget, obligatus es verecundiam, & pudorem vincere, & proprio sacerdoti facultatem neganti fateri, sicuti docuit Suar. *disp. 27. sect. 4. in fine.* At si licentiam expostulas, quia parochus est ignarus; vel, quia scandalum præbiturus est; vel, quia sigillum violaturus, vel aliud simile. Si hæc inconuenientia, non ex confessione absolute, sed ex confessione vnus, vel alterius peccati timentur, potes, & debes tacito eo peccato confessionem facere: quia est sufficiens causa omittendi integritatem confessionis: secus est, si ex confessione absolute timentur: tunc enim omitti potest confessio, sicuti omittenda esset, si ipse parochus, nec exciperet confessionem vellet, neque licentiam alteri Sacerdoti concedere: tunc enim te reputare debes, ac si Sacerdos proprius absens, vel mortuus esset, quo casu non licet tibi alienum adire.

§. I I.

De obligationibus occurrentibus in Sacramenti administratione.

1. Examinare tenetur Confessarius pœnitentem, quem credis iuxta sui capium non præmississe sufficiens examen: secus si moraliter certus est.
2. Si sufficienter, iuxta sui possibilitatem, pœnitens conscientiam examinauit.

examinavit, videtur non esse obligatus Confessarius interrogare; tamen si credat plura emitti.

3. Sed contrarium tenendum est.
4. Qualis interrogatio facienda est.
5. Quid, si penitens interrogatus negat peccatum commissum.
6. Tenetur Confessarius monere penitentem laborantem ignorantia crassa, & vincibili.
7. Si ignorantia sit invincibilis, neque sperat fructum ex monitione, monere non tenetur.
8. Si probabiliter iudicet morationem profuturam, absque gravi incommodo prestare debet.
9. Si de matrimonio contrahendo agatur, regulariter monendus est penitens: quod de iam contracto, vel privatione debiti petendi.
10. Stante dubio, non potest Confessarius monitionem omittere.
11. Sed, an eo casu, quo Confessarius non tenetur penitentem monere, possit illum statum consilare.
12. Quibus eventibus sit obligatio absolvendi penitentem, vel inabsolutum dimittendi.

Enodandæ sunt aliquæ quæstiones, ut huic puncto satisfaciamus. Prima, an tenetur Confessor penitentem examinare, & qualiter prestare debeat? Quia in re certum est, si Confessor moraliter certus sit penitentem non præmississe iuxta sui captum, sufficiens suæ conscientiæ examen, obligatum esse suis interrogationibus adiuare, alias absolutionem concedere nequit: quia esset infidelis dispensator Sacramentum ministrans ei, qui indispotus est integritatem confessionis culpabiliter omititens, vt bene tradit Agid. de Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 130. conch. 2. E contra, si moraliter certus est, penitentem integrè omnia, quæ commisit explicare, ritèque esse dispositum, nullatenus tenetur, imò neque expedit penitentem interrogare: quia esset interrogatio curiosa, otiosa, & onerosa penitenti, vt bene notavit Suarez disp. 32. sect. 3. num. 3. Laym. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. q. 5. conch. 1. & alij apud ipsos.

1. Verum, si probabiliter credit (vt semper præsumendum est) penitentem, iuxta sui captum, & possibilitatem præmississe sufficientem diligentiam in suæ conscientiæ examinatione, difficultate non caret, an eo casu tenetur Confessor illum interrogare de peccatis, seu circumstantiis, quæ probabiliter credit commississe: & ob ignorantiam, vel inadvertentiam inculpabilem non fatetur. Etenim sacerdos non videtur obligatus interrogare penitentem, nisi ob perfectionem sacramenti, & illius effectum. At perfectio sacramenti, & illius effectus non impediuntur ex eo, quod penitens circumstantiam, vel peccatum confiteri inculpabiliter omitat. ergo eo casu non tenetur sacerdos interrogare. Præterea graue onus esset Confessarij impostum, si penitentem alias absolutioni ritè dispositum obligati essent examinare, & novis interrogationibus peccata, quæ præsumuntur commissa, inquirere: quia vix esset vilis penitens, qui ab hoc examine liberari posset: nam esto doctus, & literatus sit, ob obliuionem, & inadvertentiam aliquas solet circumstantias, & peccata omittere, quæ si diligentia Confessarij accederet, explicarentur. Adde, quod Confessarius in Sacramento Penitentiae non est obligatus officium accusatoris, & testis exercere (id enim soli penitenti competit): sed tantum officium Iudicis: at ad Iudicis officium non pertinet, novis interrogationibus peccata inquirere, sed ab accusatore, & teste inquisita, & sibi manifestata iudicare. Nulla igitur est obligatio, penitentem ritè dispositum examinare. Atque ita docet Ioan. Med. Cod. de confess. qu. de confess. immoderata iteranda. Faut Valquez de penit. qu. 93. art. 3. dub. 7. num. 3. & 4. vbi inquit, penitentem noscentem, quæ necessaria sunt ad substantiam sacramenti, si confet, sufficientem adhibuisse diligentiam in examine, interrogandum non esse, etiam si probabiliter iudicet Confessarius novum aliquod peccatum inuestigatum. Et Dominic. Sotus in 4. disp. 18. quæst. 2. art. 4. colum. 14. ait: Officium per se Confessarij non est interrogare, sed audire penitentem: in foro namque criminali, quod procedit ad punitionem, debet iudex reum interrogari: sed in foro penitentiario, quod non procedit per viam coactionem, sed per spontaneam voluntatem penitentis, quantum est per se, satis est simplicem confessionem audire, & secundum illam iudicare. Ex quibus verbis, etsi Sotus iudicet, per accidens Confessarium obligari posse ad interrogandum penitentem; id explicari debet, cum penitens ob suam culpam non integrè confiteatur: quia hic calus est, qui per accidens contingit.

2. Nihilominus communis sententia docet, in prædicto casu Confessarium obligatum esse penitentem examinare, & interrogare, præcipue quando defectus creditur in circumstantiis, vel numero peccatorum explicandis. Sic Nauar. cap. 5. num. 2. Grassi lib. 1. cap. 25. Tolet. lib. 3. cap. 19. Hentij lib. 6. cap. 27. Suarez disp. 32. sect. 3. num. 7. Laymann lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 5. Agidius de Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 131. Valq. dicto dub. 7. defendit hanc partem, vt probabilior, & alij apud præcitos Doctores; & mihi certa videtur, &

sufficienter indicata in c. Omnis viriisque sexus de penitent. & remissionib. ibi: Sit Sacerdos cautus & discretus, more medici, diligenter inquirens peccatorum circumstantias. Ratio est: quia est iudicium penitentiae spontaneum sit, & non coactum, id non impedit, quin Iudex in illo foro inquirere debeat de causa iudicanda; non vt coactè, sed vt spontaneè iudicetur. Neque enim Iudex perfectè suum munus obibat, si quoad fieri possit, non procuraverit, vt omnis causa in illo foro necessitè iudicanda innoscat. Neque item officium periti medici exercebit, si credens penitentem plura vulnera lethalia habentem, & ob ignorantiam non manifestantem, omittat inquirere. Deinde si penitentem pro suo captu diligenter examinatum non tenetur Sacerdos interrogare, tamen si videat alicuius peccati obliuisci; efficitur sanè, ferè nunquam teneri penitentem examinare. Nam vel penitens est doctus, vel indoctus, & rusticus sit, & moneatur de examine requisito, ipseque fecisse asserat; credere Confessarius tenetur, sicuti credit de peccatis dolere; præcipue cum ij rusticus, etiam si longius tempus insulant, nunquam possunt ita integrè confiteri, quin multa peccata omitant alias manifesta, nisi diligentia Confessarij iuuentur. Ergo vel dicendum est, nunquam Confessorem esse obligatum interrogare, & examinare penitentem, quod est contra praxim Ecclesiæ & consuetudinem receptam: vel dicendum est, teneri, quoties probabiliter & prudenter iudicat, spectatis circumstantiis, penitentem alicuius mortalis necessitè manifestandi obliuisci. Et per hæc fit latius rationi contraria. Dicimus namque, obligationem interrogandi penitentem oriri, non ob integritatem formalem sacramenti, & illius effectum; sed ob integritatem, etiam materiam iudicij; quam non solum penitens, sed etiam Confessarius obligatur, quoad fieri possit, procurare: quippe tenetur procurare, vt in iudicium adducantur omnia, quæ necessitè iudicanda sunt. Neque inde fit, Confessarij graue onus imponi. Non enim affirmamus, omnes penitentes examinandos esse; sed eos tantum, quos ex circumstantiis probabiliter colligitur aliquorum moralium manifestationem omittere, de illisque tantum interrogandos.

4. Sed qualiter sunt interrogandi? Certè summa prudentia opus est. Non enim decet sacerdotem inuilibus interrogacionibus detineri: tum ob reuerentiam Sacramenti: tum ne penitenti molestus sit: tum ne videatur potius curiosus inquisitor, quam necessarius inuestigator: quod in peccatis carnis maxime obseruandum est, partim ne penitens appetat postmodum exercere peccatum, cuius à Confessario intritus est; partim ne ipsi, vel tibi causa sit alicuius tentationis vel consensus, partim ne penitentem scandalizet, vel illi occasionem præbeat suspicandi; sacerdotem in omnibus venerationis delectari. Quocirca de rebus inhonestis solum ea interroganda sunt, quæ ex his, quæ penitens confiteatur, colliguntur necessaria interrogari: alia præstare omitti, quam supra dictis incommodis inuolui. De aliis verò peccatis spectanda est qualitas penitentis, officia, & negotia, quibus versatur est, & tempus ex quo non fuit confessus, & secundum hæc interrogari potest de iis, quæ probabiliter credit commississe. Vt tamen cordatè procedas, spectare debes, quid ipse dicat, & ex eius dictis colliges, quid sit necessitè vel conuenienter interrogandum, vt latius tradunt Nauar. Henricus. Suar. Valquez. Layman. Agid. locis allegatis. Nullum tamen peccatum ante finitam confessionem grauius ponderabis, aut obiurgabis, ne penitens deterretur alia forte grauiora manifestare omitat.

5. Secunda quæstio: An penitenti non solum tacenti peccatum, sed interrogata neganti, absolutio impendi debeat. Respondeo cum Suar. disp. 32. sect. 3. num. 9. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. circa finem. quæst. 3. regulariter standum esse dicto penitentis potius, quam aliorum relationi: quia ipsa est reus, & testis in illo foro, & secundum eius probationem, & allegationem sententia ferenda est. Quod si sacerdos euidenter sciat, penitentem negare peccatum, quod confessus non est, quod raro continget; vt poterit noticia, quam habet, vt illum conuincat, modò sit absque sigilli violatione: & si adhuc in negatione perseverat, neganda est absolutio: quia absolutio cum sit actus secretus, & ad bonum penitentis relatus, concedi non potest ei, quem sacerdos euidenter cognoscit esse indispositum, vt docuit Suar. supra. & Henricus lib. 6. cap. 20. numer. 6. Laymann. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 14. in fine.

6. Tertia quæstio: An teneatis penitentem monere, quando per ignorantiam est in statu de se malo, vel illum aliumere intendi? Respondeo, si ignorantia est crassa, & vincibilis, monere omnino illum debere, vt peccati peniteat: fortè enim monitione, & exhortatione, propositum concipiet desistendi à peccato: sin minus, absque absolutione dimitendus est, vt pate indispositus. Sic ex communi sententia docet Medina de confess. quæst. 19. Sotus in 4. disp. 18. quæst. 2. art. 4. ad 2. Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 18. num. 2. Coninch. disp. 8.

de pœnitent. dub. 17. num. 136. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 4. n. 5.

7. Verum, si ignorantia præsumatur inuincibilis, & mortaliter inculpabilis, distinguendum est, si ex monitione fructum non speras consequi; sed potius times monitione facta in eodem statu pœnitentem perseveraturum, nullo modo debes monere; sed absolutionem vtpote rectè disposito impendere: quia, cum hæc monitio in bonum pœnitentis dirigatur, eo bono cessante, cessare debet; quippe pœnitenti ob suam malitiam ea monitio nociva est, & peccati committendi occasio: quæ omnia omiſsa monitione vitantur. Atque ita docent alii relatis, Valquez de pœnitent. quæst. 93. art. 3. dub. 9. Suar. disp. 32. sect. 4. num. 4. Coninch. dub. 17. num. 137. Layman. dicto lib. 5. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. n. 5. & colligitur ex August. relato in cap. Si quis autem de pœnitent. dist. 7. ibi: Si scirem nõ tibi prodesse, non te admonerem, non te terrem. Et Innocen. III. in cap. Quia circa. De consanguinit. & affinit. vbi dissimulari præcipitur, ob vitandum scandalum cum quibusdam, qui bona fide matrimonium se contraxisse putabant, cum tamen impedimentum occultum haberent.

8. Quod si probabiliter iudices, monitionem profuturam, absque graui tamen incommodo, & sine scandalo: teneris pœnitentem monere, tum ex charitate, tum ex iustitia, si Pastor es. Etenim error ille malum quoddam est, & occasio plura materialia peccata committendi, & sæpe non leuibus incommodis expositum. Remoueri ergo debet, si facile potest, vti ex communi sententia firmant Couar. l. 4. 2. p. ca. 6. §. 10. num. 15. Suar. disp. 32. sect. 4. num. 3. Valq. quæst. 93. art. 3. dub. 6. Coninch. disp. 8. dub. 17. num. 138. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. concl. 3. Notanter dixi, absque graui incommodo, & scandalo. Sæpe enim pœnitens monitioni acquiescet, & statum de se malum vitare conabitur. Sed torquerimoniz, & lites, aliæque inconuenientia inde timeri possunt oritura, vt merito Confessarius dissimulare debeat, vt bene supradicti Doctores notantur.

9. Duo tamen placet aduertere. Primum: Si de matrimonio contrahendo agatur, & pœnitens ignorantia impedimenti dicimtis laboret, regulariter omnino monendus est: tum ob reuerentiam sacramenti: tum ob inconuenientia, quæ ex matrimonio irrito frequenter oriuntur, & difficillimè reparantur: tum, quia sæpe post matrimonium contractum error, & ignorantia cessare solet: quæ cessante expositus est pœnitens non leui periculo peccandi: tum denique, quia semper præsumi debet pœnitens, vel à matrimonio contrahendo recessurus, vel dispensationem impetraturus; sicuti hæc omnia latius notat Sanch. lib. 2. de matr. disput. 38. à num. 64. At, si de matrimonio inualidè contracto agatur, vel de pruatione debiti petendi, si est casus, in quo Confessarius dispensare, vel ab Episcopo facile obtineri dispensatio potest, plerumque pœnitens monendus est: quia, cum huiusmodi error, & ignorantia sit quoddam malum, & occasio multa peccata materialia committendi, credendum non est, pœnitentem ab eo liberari nolle, cum facile possit, vt bene dixit Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 4. n. 6.

10. Secundum: Si pœnitens dubius sit de matrimonij valore, vel de potestate petendi debitum, vel de obligatione restituerendi, stante eo dubio dissimulare Confessarius non potest: quia iam incepti ignorantiam inuincibilem habere; sed necessariò obligatur, tum ex charitate, tum ex iustitia veritatem pœnitenti manifestare, ne eius error, & ignorantia ipsi tribuatur. Sic ex communi sententia docent Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 38. n. 8. & notale Coninch. disp. 8. dub. 17. concl. 8. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. c. 13. quæst. 4. n. 7.

11. Superest dicendum, an eo casu, quo dissimulare potes cum pœnitente ignorantia inuincibili laborante, possis illum statum consulere: v. g. laborat inuincibili ignorantia pœnitens impedimenti, quod habet in matrimonio contrahendo, vel contracto: poterisne consulere, vt matrimonium contrahat; vel post matrimonium contractum, vt debitum petat, vel reddat in iis casibus, in quibus potes dissimulare: Item, si pœnitens bona aliena inuincibili ignorantia possideat, poterisne consulere, ne restituat, sicuti potes dissimulare, cum non speras monitionis fructum?

Respondeo, te consulere posse omnem illam actionem, quam pœnitens posita illa ignorantia omittit absque peccato non potest: secus verò illas actiones, quas liberè potest omittit. Vtramque partem docuit Aegid. de Coninch. disp. 8. dub. 17. concl. 7. & 8. Et probatur: Nam actiones, quas pœnitens obligatur exercere, nullam malitiam, etiam materialem, continent; quia hæc esse non potest, vbi non adest libertas materialis actus vitandi, idèque nihil impedit, quominus cõsuli possint. At actiones, quas pœnitens liberè potest omittit, est ob ignorantiam à malitia formali excusentur; at materialem continent, cum de se malæ sint, & libera sint factæ. Ex quo fit, in prædictis casibus te non posse consulere pœnitenti, vt matrimonium contrahat, neque post contractum petat debitum, neque possidenti aliena bona, ne restituat: quia consuleres actiones, quæ à pœnitente vitari possunt, ac proinde

de sunt materialiter improbæ, bene tamen consulere potes, & debes, vt post contractum matrimonium debitum reddat: quia redditionem debitam ex ignorantia posita vitare nequit, ac proinde nec materialiter mala est. Consecutium in hac posteriori parte Sanch. & Laym. loc. alleg.

12. Quæstio quarta: Quibus euentibus possis, vel tenearis pœnitentem absolueri, vel inabsolutum dimittere? Pœnitenti ritè peccata fatenti obligatis sub graui culpa absolutionem concedere: quia ob confessionem factam ius acquisiuit, ne ei absolutionis beneficium negetur. E contra peccata absque debito dolore, vel non integrè pro eius captu fatenti absolutionem negare debes, vt pote ea indigno, quousque dolorem concipiat, & integrè fateatur. Sic ex omnium sententia tradit Suar. disp. 32. sect. 2. num. 2. Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 17. concl. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. concl. 1. Si verò hæreas, nec probabile iudicium de legitima dispositione pœnitentis concipere possis, debes pœnitentem interrogare, & eius responsioni acquiescere, dum tibi contrarium non constat: quia ipse est solus testis in illo foro. Sic Suar. Layman. & Coninch. locis allegatis. Porro sæpe pœnitens sine vero dolore ad confessionem accedit, sed Confessarij moritis, & exhortationibus, quibus & turpitudine peccati, & offensa Dei, & Inferni pœna representatur, verum dolore concipit. Sæpe integrè non fateatur ob crassam ignorantiam, vel malitiam: at interrogationibus Confessarij negligentiam purgat, & confessionem integram præstat: idèque non debes statim hunc pœnitentem indispotum inabsolutum dimittere, vt legitime paratus, & cum debita dispositione postmodum reuertatur: forte enim non redibit, vt multi faciunt, sed charitatis Christi memor expedit, si tempus suppetit, vt quoad fieri possit, illum disponas; non tamen teneris, sed potes illum inabsolutum dimittere, vt dolore concepto, & examine legitimo præmillo ad confessionem redeat. Etenim iudicium confessionis ob doloris, vel integritatis culpabilem defectum ritè inceptum non est, ac proinde ins pœnitenti de absolutione sibi concedenda non est acquisitum: de qua re Bartholom. de Medin. lib. 2. instr. ca. 6. Suar. disp. 32. sect. 2. & 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. Quod si pœnitens inculpabiliter dolorem, vel integritatem confessionis omittit, eredo, eo reuente, te non posse illum inabsolutum dimittere; tamen possis aliquantulum differre: quia est iudicium confessionis legitime inceptum, & ius à pœnitente inchoante acquisitum; sed obligatis, tum exhortationibus, tum interrogationibus, tum dilacione absolutionis, defectum supplere, ne sacramentum truncum, & imperfectum relinquantur, nec pœnitenti onerosum fiat, vt bene inter alios docuerunt Syluest. Confess. 3. num. 14. Nauarr. in cap. Fratres. n. 48. de pœnit. dist. 5. Suar. disp. 32. sect. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 6. cap. 13. quæst. 6. Qualiter autem te debeat gerere cum eo, qui occasione peccandi non fugit, latè diximus tract. 2. de peccat. disp. 2. p. 9. §. 3. à num. 15. Neque ibi dictis aliquid addendum occurrit. Ea tamen omnia reperio confirmata ab Aegid. de Coninch. disp. 8. de pœnit. dub. 17. concl. 4. Suar. disp. 32. sect. 2. n. 3.

§. III.

De obligationibus post Sacramenti administrationem.

1. Post Sacramentum solum superest obligatio, si male administratum est.
2. Si ob indispositionem pœnitentis fuit nulla administratio, & ipse ignarus est defectus, obligaris monere.
3. Quid, si non habuisti intentionem absoluedi, vel non absoluisisti.
4. Quid, si carnis iurisdictione.
5. Quid, si errorem docuisti.
6. Quid, si culpabiliter omisisti monere de obligatione restitutionis, alteriusque præcepti.

1. Obligatio nulla superest, nisi ob malam Sacramenti administrationem, quæ oriri potest, partim ex pœnitente, eò quod ad suscipiendam absolutionem indispotum accessit, partim ex Confessario, qui iurisdictione ad absoluedum caruit, vel errorem consuluit, vel monitionem debitam omisit.

2. Si sacramentum nullum fuit ex defectu pœnitentis, & ipse nullitatem agnoscit, nulla alia est sacerdoti obligatio, nisi pœnitente peccati commisso. At, si pœnitens ignarus est, obligatur sacerdos, tum ex charitate, tum ex iustitia, si Pastor est, pœnitentem monere, & sperans monitionem profuturam, partim ob diuinum præceptum, quo adstringitur ad ea peccata ritè confitenda, cuius violationis complex fuit Confessarius, absolutionem indebitè impendens; partim ob damnum ipsius pœnitentis, qui in statu damnationis est, cum non fuerint illi peccata remissa.

3. Si verò defectus se teneat ex parte Confessarij, eò quod intentione